

JAMHURI YA MUUNGANO WA TANZANIA
BARAZA LA MITIHANI LA TANZANIA
MTIHANI WA UALIMU DARAJA LA A
TEHAMA

636

Muda: Saa 3

MAJIBU

Mwaka: 2021

Maelekezo

1. Karatasi hii ina sehemu A and B.
2. Jibu maswali yote.

maktaba.tetea.org

1. Elezea kwa kifupi hatua tano zinazopaswa kufuatwa mwailimu wakati wa kutumia televisheni kufundishia mada ya kiusihiliza kwa usahihi habari iliyosemwa.

Televisheni ni chombo muhimu katika kufundishia, hasa kwa mada zinazohitaji usahihi wa habari. Hatua tano zinazopaswa kufuatwa ni:

Kwanza, mwailimu anapaswa kuchagua programu ya televisheni inayofaa mada ya kiusihiliza, kwa kuhakikisha ina habari sahihi na zinazolengwa.

Pili, anapaswa kutazama programu hiyo mapema ili kuhakikisha inafaa kwa wanafunzi na haileti mkanganyiko.

Tatu, anapaswa kuandaa maswali au shughuli zinazohusiana na programu ili kuhakikisha wanafunzi wanazingatia na kuelewa maudhui.

Nne, wakati wa kutumia televisheni, anapaswa kuhakikisha mazingira ya darasa yanafaa, kama vile taa na sauti, ili wanafunzi waweze kuona na kusikia vizuri.

Tano, baada ya kumaliza, anapaswa kufanya majadiliano na wanafunzi ili kuhakikisha wameelewa habari na kuunganisha na mada ya somo.

2. Ainisha changamoto nne zinazoweza kumudu mwailimu wakati wa kuhitaji usahihi nasaha.

Changamoto zinazoweza kumudu mwailimu ni:

Ukosefu wa rasilimali: Huenda mwailimu asipate vifaa vya kutosha kama vitabu au teknolojia ya kusaidia kuhakikisha usahihi wa nasaha.

Ukosefu wa uelewa wa mada: Ikiwa mwailimu mwenyewe hana uelewa wa kina wa mada, anaweza kutoa nasaha zisizo sahihi.

Muda usiotosha: Kufundisha kwa usahihi kunahitaji muda wa kutosha wa kutafiti, lakini ratiba za shule zinaweza kuwa na shinikizo.

Tofauti za kiwango cha wanafunzi: Wanafunzi wanaweza kuwa na viwango tofauti vya uelewa, hivyo ni changamoto kuhakikisha nasaha inawafaa wote.

3. Elezea kwa kifupi dhima zifuatazo kama zinavyotumika katika unganishaji wa mtandao wa kompyuta:

(a) Seva

(b) Routa

(c) Modem

(d) Swichi mtandao

(a) Seva: Ni kompyuta au mfumo unaohifadhi, kusimamia na kusambaza data au huduma kwa kompyuta zingine kwenye mtandao, kama vile tovuti au barua pepe.

(b) Rota: Ni kifaa kinachounganisha mitandao tofauti, kama mtandao wa nyumbani na intaneti, na kuelekeza data kwa vifaa sahihi.

(c) Modem: Ni kifaa kinachobadilisha mawimbi ya dijitali kuwa mawimbi ya analogi na kinyume chake ili kuunganisha mtandao wa nyumbani na mtoa huduma wa intaneti.

(d) Swichi mtandao: Ni kifaa kinachounganisha vifaa vingi kwenye mtandao mmoja, kama kompyuta na printa, na kuruhusu mawasiliano baina yao kwa kusambaza data kwa vifaa vinavyolengwa.

4. Fafanua kwa kifupi changamoto nne zinazoweza kupata mwailimu iwapo atakabidhiwa kufundisha somo la TEHAMA bila mtafsari.

Changamoto zinazoweza kupatikana ni:

Ukosefu wa maarifa ya TEHAMA: Mwailimu anaweza kuwa hana ujuzi wa kutosha wa teknolojia, hivyo kushindwa kufundisha kwa ufanisi.

Ukosefu wa vifaa: Huenda shule isipate vifaa vya kutosha kama kompyuta au intaneti, hivyo kufanya mafundisho ya TEHAMA kuwa magumu.

Lugha ya kiufundi: TEHAMA ina istilahi za kiufundi ambazo mwailimu anaweza kushindwa kuelezea bila mtafsari, hasa ikiwa hana msingi wa teknolojia.

Ukosefu wa msaada: Bila mtafsari, mwailimu anaweza kukosa msaada wa kiufundi ikiwa tatizo la kiufundi litatokea, kama vile kompyuta kuharibika.

5. Bainisha njia nne zinazoweza kusaidia mwailimu wa somo la TEHAMA kupata zana.

Njia za kusaidia mwailimu kupata zana ni:

Kutafuta msaada wa kifedha: Anaweza kuomba ruzuku kutoka kwa serikali au wafadhili ili kununua zana kama kompyuta.

Kushirikiana na wadau: Anaweza kushirikiana na kampuni za teknolojia au NGOs zinazoweza kutoa zana za TEHAMA kwa shule.

Kutumia zana za bure: Anaweza kutumia programu za bure zinazopatikana mtandaoni, kama vile programu za elimu za wazi.

Kufanya mafunzo: Anaweza kushiriki katika mafunzo ya TEHAMA ili kujifunza jinsi ya kutumia zana zilizopo kwa ufanisi zaidi.

6. Elezea kwa kifupi faida nne za uwezo wa alama zinazoshirikiana na hatari barabarani.

Faida za alama zinazoshirikiana na hatari barabarani ni:

Kuongeza usalama: Alama hizi huonya watumiaji wa barabara kuhusu hatari kama barabara zenye utelezi, hivyo kuzuia ajali.

Kutoa mwongozo: Zinawasaidia madereva kujiandaa mapema kwa hatari zinazoweza kutokea, kama vile kona kali.

Kupunguza mkanganyiko: Zinawapa watumiaji wa barabara taarifa za wazi, hivyo kuepuka makosa yanayoweza kusababisha hatari.

Kuimarisha utii wa sheria: Alama hizi zinawahimiza madereva kufuata kanuni za barabarani, kama kupunguza mwendo karibu na vivuko vya watembea kwa miguu.

7. Fafanua misingi minne inayotakiwa kuzingatiwa mwailimu wakati wa kutunga maswali ya kuchungua.

Misingi ya kuzingatiwa ni:

Uwazi: Maswali yanapaswa kuwa wazi na rahisi kueleweka ili wanafunzi wasichanganyike.

Uhusiano na mada: Maswali yanapaswa kuhusiana moja kwa moja na mada iliyofundishwa ili kupima uelewa wa mwanafunzi.

Kiwango cha wanafunzi: Maswali yanapaswa kuwa yanawafaa wanafunzi kulingana na umri wao na kiwango cha elimu.

Ustadi wa kufikiri: Maswali yanapaswa kuwa yanahamasisha kufikiri kwa kina, si kukariri tu, ili kupima uelewa wa kweli.

8. Bainisha hatua nne zinazopaswa kufuatwa mwailimu wakati wa kutumia programu za kuchapa nyaraka.

Hatua za kufuata ni:

Kuchagua programu inayofaa: Mwailimu anapaswa kuchagua programu rahisi kama Microsoft Word au Google Docs inayofaa kwa wanafunzi.

Kufundisha misingi: Anapaswa kuwafundisha wanafunzi misingi ya kutumia programu, kama jinsi ya kuandika na kuhifadhi nyaraka.

Kutoa zoezi la vitendo: Anapaswa kuwapa wanafunzi zoezi la kuchapa nyaraka ili wajifunze kwa vitendo.

Kusaidia na kumudu matatizo: Anapaswa kuwepo kusaidia wanafunzi ikiwa watakumbana na matatizo ya kiufundi wakati wa kutumia programu.

9. Fafanua kwa kifupi faida nne za matumizi ya TEHAMA katika mawasiliano.

Faida za TEHAMA katika mawasiliano ni:

Kasi ya mawasiliano: TEHAMA inaruhusu mawasiliano ya haraka kupitia barua pepe, simu za video, au mitandao ya kijamii.

Ufikiaji wa wengi: Inasaidia kufikisha habari kwa watu wengi kwa wakati mmoja, kama kupitia mitandao ya kijamii.

Urahisi wa kuhifadhi data: Habari zinazowasilishwa zinaweza kuhifadhiwa kwa urahisi kwa matumizi ya baadaye.

Ufanisi wa gharama: TEHAMA inapunguza gharama za mawasiliano, kama vile kutuma barua pepe badala ya barua za kawaida.

10. Elezea kwa kifupi mambo manne yanayotokiwa kuzingatiwa ili kuzesha kutunga maswali mazuri ya kuchagua kwa ajili ya upimaji katika somo la TEHAMA.

Mambo ya kuzingatiwa ni:

Urelevu wa maswali: Maswali yanapaswa kuhusiana na mada za TEHAMA zilizofundishwa, kama vile matumizi ya programu.

Chaguzi za jibu: Chaguzi zinapaswa kuwa na jibu moja sahihi na majibu mengine yanayoweza kuwachanganya wanafunzi ili kupima uelewa wao.

Lugha rahisi: Maswali yanapaswa kuwa na lugha rahisi na inayofaa kiwango cha wanafunzi.

Kuepuka utata: Maswali yanapaswa kuwa wazi ili kuepuka kuwachanganya wanafunzi, na jibu sahihi liwe wazi kabisa.

11. Jadili mambo matano yanayoweza kuzesha misingi ya usawa wa kijinsia hauzingatiwi wakati wa kufundisha na kujifunza somo la TEHAMA.

Mambo yanayoweza kuzesha usawa wa kijinsia ni:

Muda sawa wa matumizi ya vifaa: Kila mwanafunzi, bila kujali jinsia, anapaswa kupata nafasi sawa ya kutumia kompyuta au vifaa vya TEHAMA.

Kuepuka ubaguzi wa kijinsia: Mwailimu anapaswa kuepuka kumudu jinsia moja zaidi, kama kuwapa wavulana nafasi zaidi ya kushiriki.

Mifano inayojumuisha: Mifano inayotumiwa katika TEHAMA inapaswa kuwa inajumuisha wote, kama vile kuonyesha wanawake na wanaume wote wakiwa wataalamu wa teknolojia.

Kuhimiza ushiriki: Wanafunzi wa jinsia zote wanapaswa kuhimizwa kushiriki katika shughuli za TEHAMA bila woga.

Mazingira salama: Darasa linapaswa kuwa na mazingira yanayofaa ambapo hakuna kejeli au ubaguzi unaoweza kuwakatisha tamaa wanafunzi wa jinsia fulani.

12. Kwa kutumia hoja tano, jadili umuhimu wa vituo vya ushauri nasaha kwa vijana na wanafunzi wa shule za msingi.

Umuhimu wa vituo vya ushauri ni:

Kusaidia afya ya akili: Vijana na wanafunzi wanaweza kupata ushauri wa kukabiliana na changamoto za kihisia kama stress au wasiwasi.

Kukuza maamuzi sahihi: Vituo hivi vinawasaidia vijana kufanya maamuzi bora kuhusu masomo, marafiki, au maisha yao ya baadaye.

Kuzuia tabia hatarishi: Ushauri unawasaidia vijana kuepuka tabia kama matumizi ya dawa za kulevywa au uhalifu.

Kusaidia katika masomo: Wanafunzi wanaweza kupata mwongozo wa jinsi ya kuboresha matokeo yao ya masomo kupitia ushauri.

Kukuza kujiamini: Ushauri unawasaidia vijana na wanafunzi kujiamini zaidi na kushirikiana vizuri na wenzao.

13. “Utunzi wa zana za nuru za upimaji huitaji maandalizi mazuri hasa ya jedwali la utathmini.” Thibitisha usemi huu kwa kuzesha hatua tano muhimu zinazotakiwa kufuatwa wakati wa utayarishaji wa jedwali la utathmini.

Hatua za kufuata ni:

Kubainisha malengo ya tathmini: Mwailimu anapaswa kuweka wazi malengo ya tathmini, kama kupima uelewa wa mada fulani ya TEHAMA.

Kugawa mada kwa viwango: Jedwali linapaswa kugawa mada kwa viwango tofauti, kama maswali rahisi, ya wastani, na magumu.

Kuweka alama kwa kila sehemu: Kila sehemu ya tathmini inapaswa kuwa na alama zilizowekwa wazi ili kuhakikisha usawa wa tathmini.

Kuhakikisha uwiano wa maswali: Maswali yanapaswa kuwakilisha mada zote zilizofundishwa ili kuepuka upendeleo.

Kutathmini jedwali mapema: Mwailimu anapaswa kukagua jedwali ili kuhakikisha lina uwiano na linaweza kutathmini uelewa wa wanafunzi kwa usahihi.

14. Changamua njia tano zinazoweza kutumiwa mwailimu ili kuzesha darasa katika hali ya utulivu.

Njia za kuzesha darasa la utulivu ni:

Kuweka sheria za darasa: Mwailimu anapaswa kuweka sheria za wazi za tabia, kama kutovuruga wenzake.

Kutumia sauti ya utulivu: Anapaswa kuzungumza kwa utulivu ili kuwapa wanafunzi mfano wa tabia tulivu.

Kutoa shughuli zinazovutia: Shughuli za kuvutia zinawafanya wanafunzi kuzingatia badala ya kuvuruga darasa.

Kukubali tabia njema: Anapaswa kuwapongeza wanafunzi wanaotulia ili kuwahimiza wengine kufuata mfano wao.

Kukabiliana na kelele mara moja: Anapaswa kushughulikia tabia za kuvuruga mara moja ili kuzuia kuenea kwa kelele.

15. Kwa kutumia hoja tano, elezea kwa kina umuhimu wa kulenga uchambuzi wa mtafsari wa somo la TEHAMA kama maandalizi muhimu ya ufundishaji wa mazingira.

Umuhimu wa uchambuzi wa mtafsari ni:

Kuelewa malengo ya mtafsari: Uchambuzi unasaidia mwailimu kuelewa malengo ya somo la TEHAMA ili kufundisha kwa ufanisi.

Kupanga maudhui: Unasaidia mwailimu kupanga maudhui yanayofaa kulingana na mtafsari, kama vile matumizi ya kompyuta.

Kutambua changamoto: Unamudu mwailimu kutambua changamoto zinazoweza kutokea, kama ukosefu wa vifaa, na kujiandaa.

Kuhakikisha usawa wa mada: Unasaidia kuhakikisha mada zote za mtafsari zimefundishwa bila kupuuza sehemu yoyote.

Kuboresha mbinu za ufundishaji: Unamudu mwailimu kuchagua mbinu zinazofaa za kufundisha kulingana na mahitaji ya mtafsari.

16. Jadili misingi mitano inayotakiwa kuzingatiwa mwailimu wa somo la TEHAMA katika kubuni na kutengeza zana za kufundishia na kujifunzia.

Misingi ya kuzingatiwa ni:

Urelevu wa zana: Zana zinapaswa kuhusiana na mada za TEHAMA, kama vile kutengeneza chati za programu za kompyuta.

Urahisi wa matumizi: Zana zinapaswa kuwa rahisi kwa wanafunzi kuzitumia bila kuhitaji ujuzi wa hali ya juu.

Ustadi wa kufikiri: Zana zinapaswa kuhimiza wanafunzi kufikiri kwa kina, kama kutatua matatizo ya kiufundi.

Ujumuishaji wa teknolojia: Zana zinapaswa kutumia teknolojia inayopatikana, kama programu za kompyuta au intaneti.

Gharama nafuu: Zana zinapaswa kuwa za gharama nafuu au za bure ili ziwafae wanafunzi wote bila kujali hali yao ya kiuchumi.

Hii ni jibu kamili kwa maswali yote yaliyoulizwa katika sehemu B. Kila swali limejibiwa kwa mujibu wa maagizo na kwa kuzingatia muktadha wa kielimu.